

Jäätilanekatsaus 10.-11.3.2019

Teräsjään paksuus 8-24 cm riippuen mittauskohteesta

Kohvajään osuus jo selvästi yli puolet kokonaisjäänpaksuudesta

Etelä-Savon mittauskohteissa

Etelä-Savon ELY-keskus mittasi jään paksuutta maanantaina 11.3.2019 neljällä järvellä maakunnan etelä- ja länsiosassa. Mittaukset tehtiin n. 100 metrin etäisyydellä rannasta. Jääpeitteen kokonaispaksuudet vaihtelivat mittauspaikasta riippuen 43-54 cm välillä.

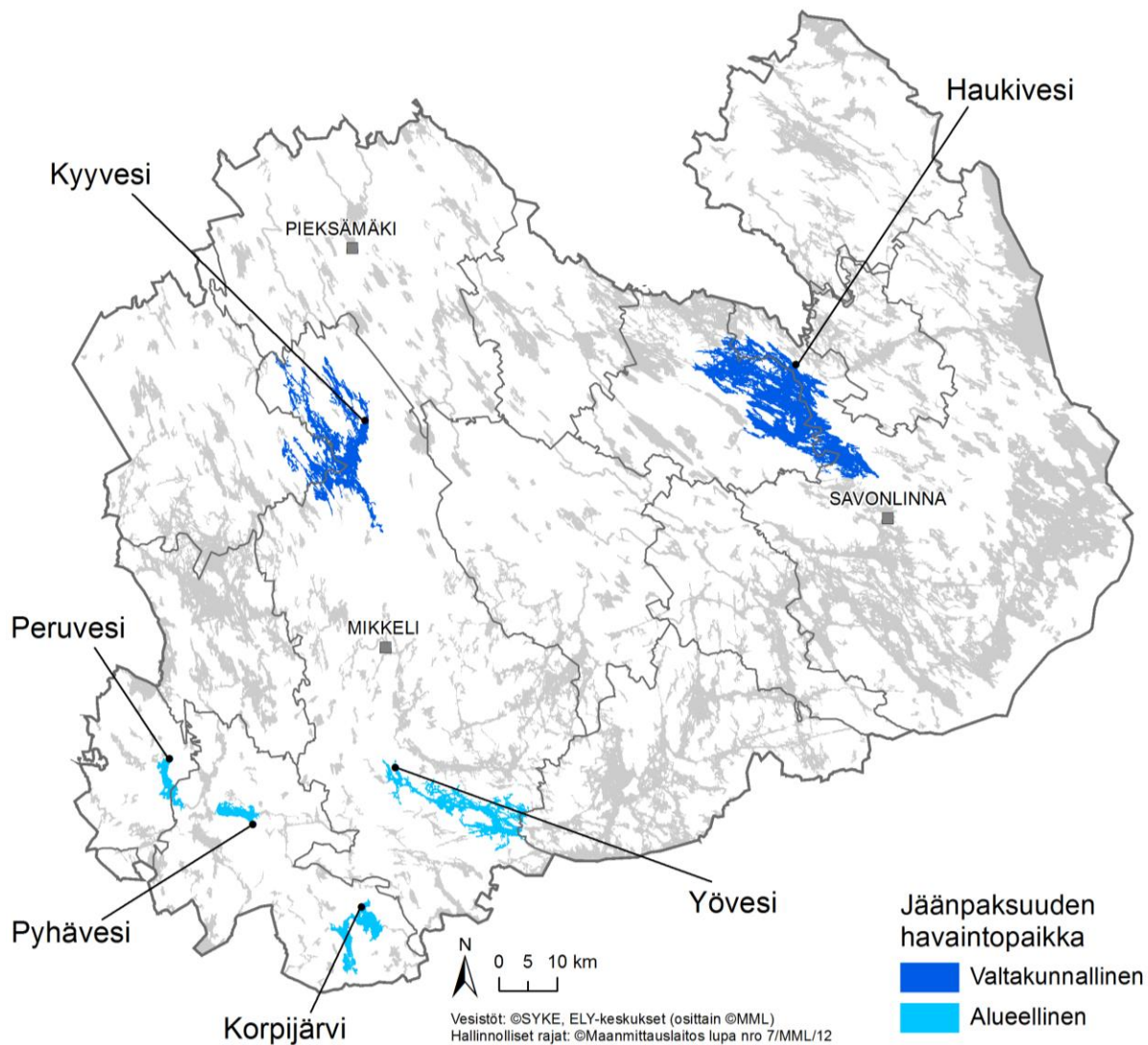
Helmi- ja maaliskuun vaihteen lämmin jakso aiheutti jään päälle olevan lumikerroksen sulamisen. Pian tämän jälkeen tullut pakkasjakso ei kuitenkaan vaikuttanut teräsjään paksuuteen. Teräsjään osuus kokonaisjänpaksuudesta on siis edelleen säilynyt samana kuin tammikuun alussa tehdyissä mittauksissa. Viimeaikainen pakkasjakso jäädytti jääkerrosten välissä olevat vesi- ja kohvakerrokset yhtenäiseksi kohvajääksi kaikilla mittauspaikoilla. Kokonaisjänpaksuus on kuitenkin pysynyt samana tai kasvanut vain vähän. Jäätymistä on siis tapahtunut lähinnä teräsjään päällä olevissa kerroksissa. Peru- ja Pyhävedellä kohvajään osuus on jo selvästi yli puolet jään kokonaispaksuudesta. Korpijärvellä sekä Yövedellä kohvajään osuus jään kokonaispaksuudesta on jo n. 80 %. Mäntyharjun Korpijärvellä teräsjään paksuus oli pienimmillään (8

cm) ja suurimmillaan Pertumaalla Peruvedellä (24 cm). Kaikissa mittauspaikoissa oli jään päällä lunta 5-7 cm.

Jäänmittaustulokset 10-11.3.2019

Kunta, kylä	Järvi	Jään kokonaispaksuus, cm (10-11.3.2019)	Huomioita
Mikkeli, Haukivuori	Kyyvesi	52	Teräsjäätä 25 cm ja kohvajäätä yhteensä 27 cm. Vesi- ja sohjokerroksesta ovat muuttuneet maaliskuun aikana kohvajääksi.
Savonlinna, Oravi	Haukivesi	45	Kohvajään osuus kasvanut selvästi suuremmaksi kuin teräsjään.
Mikkeli, Ristiina	Yövesi, Kissalahti	43	Teräsjäätä 11 cm, jonka päällä 32 cm kohvajääkerros. Jään päällä lunta 7 cm.
Mäntyharju, Tommola	Korpijärvi	47	Teräsjäätä 8 cm, jonka päällä 39 cm kohvajäätä. Lunta jään päällä 7 cm.
Mäntyharju, Kirkonkylä	Pyhävesi	50	Teräsjää 20 cm, jonka päällä 30 cm kohvajääkerros. Lunta jään päällä 5 cm.
Pertunmaa, Lihavanpää	Peruvesi	54	Teräsjää 24 cm, jonka päällä 30 cm kohvajäätä. Lunta jään päällä 5 cm.

Jäämittauskohteet kartalla

Valtakunnallisista jäähavaintopaikoista Haukivuoren Kyyvedellä mitattiin 10.3. kokonaisjänpaksuudeksi 52 cm, joten Kyyvedellä jää paksuni viime jakson aikana (20.2.-10.3) vain 2 cm. Tällä hetkellä teräsjään ja kohvajään osuus kokonaisjänpaksuudesta on Kyyvedellä lähes yhtä suuri. Haukivedellä mitattiin vastaavaan aikaan kokonaisjänpaksuudeksi 45 cm eli jää paksuni vastaavasti 9 cm. Mittaukset tehdään valtakunnallisilla jäähavaintopaikoilla 10 päivän välein, joten seuraava mittauspäivä on 20.3. Jään kokonaispaksuudet valtakunnallisilla mittauspaikoilla ovat lähellä vuosittaista keskiarvoa, mutta kohvajään osuus kantavasta jäästä kasvaa edelleen.

Jänpaksuuden erot vesistön eri osissa ovat tasoittuneet, mutta jäillä liikkujien tulee olla edelleen varovaisia. Vaikka rannalla jäätä on jo paikoin tukevasti, voi etenkin suurempien järvien selkävesillä jää olla vielä heikkoa. Ilmoitetut jänpaksuudet eivät milloinkaan kerro kyseisen järven koko jäätilannetta, vaan pelkästään yhden tutkimuskohteen tuloksen. Mittauspaikat ovat korkeintaan 100 metrin etäisyydellä rannasta, eivätkä näin ollen kuvaa selkävesien jäätilannetta. Mittauspaikat eivät myöskään sijaitse virtapaikoissa. Huolimatta jään kokonaispaksuuden kasvamisesta, niin heikommin kestävä kohvajään ja vesikerrosten osuus on kaikilla mittauspaikoilla huomattavasti suurempi kuin teräsjään.

Sääennusteen mukaan lämpötila lauhtuu, jolloin pakkaset muuttuvat lähinnä yöpakkasiksi ja päivällä lämpötila nousee yli nollan. Odotettavissa on myös lumi- ja vesisateita, joten jäät eivät vahvistune lähiaikoina. Kohvajään suuri osuus kokonaisjänpaksuudesta vaikuttaa kuitenkin lopputalven jäänvahvuuksiin, joten jään kantavuus saattaa heiketä hyvinkin nopeasti.

Vain teräsjää kantaa tarpeeksi

Jään kantokyky on aina arvioitava teräsjään mukaan. Yksin kulkevan ihmisen alla on oltava vähintään viisi senttimetriä teräsjäätä. Moottorikelkalla ajettaessa teräsjäätä on oltava koko ajoreitin pituudella vähintään 15 senttimetriä. Vasta noin 20 senttimetriä paksu teräsjää kantaa henkilöauton. Teräsjää on kirkas, läpikuultava ja tasainen. Vaalea ja huokoinen lumisohjosta muodostunut jää on kohvajäätä, jonka kantavuus on enintään puolet teräsjään kantavuudesta.

Oikeat varusteet mukaan jäälle

Jäällä liikuttaessa on pidettävä mukana jäänaskaleita, joiden avulla voi vetää itsensä takaisin jäälle. Hyvä apuväline on myös tukeva keppi, jolla voi kokeilla jään laatua sekä auttaa hädän tullen itseään ja toisia. Heittoliinan voi tarvittaessa nopeasti heittää auttajalle tai autettavalle. Kelluntapuvut ja -takit sekä pelastusliivit suojaavat viimalta ja helpottavat onnettomuuden sattuessa pelastautumista. Jäällä liikuttaessa kannattaa aina pitää mukana myös pilliä, koska sen ääni kuuluu huutoa kauemmaksi.

Linkit

[Vesistöjen jäänpaksuus -havaintokartta](#)

[Järvien jäänpaksuuden ennustekartta](#)

[Jään kantavuus mitataan teräsjään mukaan](#)

[Kansalaishavaintoja jäätilanteesta](#) (Järviwiki)

[Suomen vesistöjen jääolot –julkaisu](#) (Korhonen 2005)

[Jäistä pelastautuminen](#) (Suomen uimaopetus- ja hengenvastusliitto)

Lisätietoja

Vesitalousasiantuntija Tarmo Muuri, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 031

Vesienhoidon asiantuntija Juho Kotanen, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 192

NÄKYMIÄ TAMMIKUUN | 2019

JÄÄTILANNEKATSAUS

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

31.1.2019

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus